

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ «ЦЕНТР СПОРТИВНОГО ПРАВА»
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НДІ ПРИВАТНОГО ПРАВА І ПІДПРИЄМНИЦТВА
ІМЕНІ АКАДЕМІКА Ф. Г. БУРЧАКА НАПpН УКРАЇНИ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

***«СПОРТИВНЕ ПРАВО УКРАЇНИ:
СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»***

(19 жовтня 2018 року)

Запоріжжя 2018

Редакційна колегія:

<i>Фролов Микола Олександрович</i>	доктор історичних наук, професор, ректор Запорізького національного університету, завідувач кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин ЗНУ
<i>Крупчан Олександр Дмитрович</i>	доктор юридичних наук, професор, дійсний член (академік) НАПрН України, директор НДІ ППП НАПрН України ім. академіка Ф. Г. Бурчака, Заслужений юрист України
<i>Бондар Олександр Григорович</i>	доктор юридичних наук, доцент, перший проректор Запорізького національного університету
<i>Васильчук Геннадій Миколайович</i>	доктор історичних наук, професор, проректор з наукової роботи Запорізького національного університету
<i>Коломоєць Тетяна Олександрівна</i>	доктор юридичних наук, професор, декан юридичного факультету Запорізького національного університету, завідувач кафедри адміністративного та господарського права ЗНУ, член-кореспондент НАПрН України, академік Академії вищої школи України, Заслужений юрист України
<i>Шишка Роман Богданович</i>	доктор юридичних наук, професор кафедри інтелектуальної власності і права Київського інституту інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія», професор, академік Академії наук вищої школи України
<i>Галянтич Микола Костянтинівич</i>	доктор юридичних наук, професор, заступник директора з наукової роботи НДІ ППП НАПрН України ім. академіка Ф. Г. Бурчака, член-кореспондент НАПрН України
<i>Коструба Анатолій Володимирович</i>	доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри цивільного права навчально-наукового юридичного інституту ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», начальник відділу науково-методичного і організаційного забезпечення діяльності Київського регіонального центру НАПрН України управління планування і координації правових досліджень в Україні апарату президії Національної академії правових наук України
<i>Ткалич Максим Олегович</i>	кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного права Запорізького національного університету, доцент, завідувач Центру спортивного права ЗНУ і НДІ ППП НАПрН України ім. академіка Ф. Г. Бурчака
<i>Самойленко Георгій Валерійович</i>	кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного права Запорізького національного університету, доцент

Спортивне право України: сучасний стан і перспективи розвитку: тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 19 жовтня 2018 року / За заг. ред. М. О. Ткалича – Запоріжжя: ЗНУ, 2018. – 76 с.

У збірнику представлено стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих для участі у міжнародній науково-практичній конференції «Спортивне право України: сучасний стан і перспективи розвитку», організованій на базі юридичного факультету Запорізького національного університету 19 жовтня 2018 року.

ЗМІСТ

Галянтич М. К. ПРАВОВІ ЗАСАДИ В СФЕРІ СПОРТУ ТА ПРОБЛЕМИ ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ	5
Гриняк А. Б. ПРАВОВА ПРИРОДА ПРОФЕСІЙНИХ СПОРТИВНИХ ВІДНОСИН	7
Коструба А. В. СПОРТИВНЕ ПРАВО УКРАЇНИ В СИСТЕМІ ПРИВАТНОГО ПРАВА	9
Крупчан О. Д. ПРАВОВИЙ СТАТУС СПОРТИВНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ...	11
Пленюк М. Д. ЗВИЧАЙ ЯК ПІДСТАВА ВИНИКНЕННЯ ПРИВАТНОПРАВОВИХ ВІДНОСИН У СФЕРІ СПОРТУ	12
Харитонов Є. О., Харитонova О. І. ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ТА СУТНОСТІ «СПОРТИВНОГО ПРАВА»	13
Шишка Р. Б. ГЕНЕЗА ТА ПРИРОДА СПОРТИВНОГО ПРАВА	16
Біляєв О. О., Ігнатенко В. М. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СПОРТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ	19
Гніздовська Г. М. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІВ ФУТБОЛЬНОГО ПРАВОСУДДЯ	21
Кочин В. В. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ «LEX SPORTIVA».....	24
Макаришева Т. С. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ТА РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН У СФЕРІ СПОРТУ	26
Некіт К. Г. ОСОБЛИВОСТІ КОМЕРЦІЙНОЇ ЕКСПЛУАТАЦІЇ СПОРТИВНИХ ОБ'ЄКТІВ: ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ	29
Самойленко Г. В. ОСОБЛИВОСТІ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПЕРЕВЕЗЕНЬ СПОРТСМЕНІВ ..	31
Сушко Є. О. ПРИНЦИП СУМЛІННОЇ КОНКУРЕНЦІЇ: ВІДПОВІДНІСТЬ КИТАЙСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА ОЛІМПІЙСЬКІЙ ХАРТІЇ ТА ІНШИМ НОРМАТИВНИМ АКТАМ. THE PRINCIPLE OF FAIR COMPETITION: COMPLIANCE OF THE CHINESE LAW WITH THE OLYMPIC CHARTER AND OTHER REGULATIONS	33
Тіхонова М. А. ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ «ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА» І «СПОРТ»	35
Ткалич М. О. СПОРТИВНЕ ПРАВО УКРАЇНИ: ПРИВАТНОПРАВОВИЙ АСПЕКТ	39
Фасій Б. В., Толмачевська Ю. О. ВБОЛІВАЛЬНИКИ ТА ЇХ ОБ'ЄДНАННЯ В СИСТЕМІ СПОРТИВНОГО ПРАВА.....	42
Швидка В. Г. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ДОПІНГОВІ ПОРУШЕННЯ	44

Шишка О. Р., Сліпченко С. О. СПОРТИВНЕ ПРАВО ЯК САМОСТІЙНА ГАЛУЗЬ ПРАВА : БУТИ ЧИ НЕ БУТИ?	46
Батан Ю. Д. МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРЕВЕНТИВНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ СПОРТИВНОГО ПРАВА	49
Дорошенко Д. О. ЗАХИСТ ВІД ПАРАЗИТИЧНОГО МАРКЕТИНГУ, ЯК ОДИН З ПРІОРИТЕТІВ СПОРТИВНОГО ПРАВА УКРАЇНИ	51
Журавльова Т. В. ПРИНЦИП НЕДИСКРИМІНАЦІЇ ЗА ОЗНАКОЮ ІНВАЛІДНОСТІ В СПОРТІ	54
Кулик Я. І. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ФУТБОЛЬНОГО КЛУБУ В УКРАЇНІ	57
Мельник І. А. КРЕДИТУВАННЯ В СФЕРІ СПОРТУ	59
Наставний І. В. ДО ПИТАННЯ ПРО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ПРОФЕСІЙНОГО СПОРТУ В УКРАЇНІ	61
Нерода Н. В. ОСНОВИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРОФЕСІЙНОГО СПОРТУ	63
Спасова К. І., Тищук Н. О. ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ДЕЛІКТНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ	66
Ющик О. О. СПОРТИВНЕ ПРАВО З ТОЧКИ ЗОРУ ЮРИДИЧНОЇ СОЦІОЛОГІЇ	68
Козинець А. А. ТРАНСФЕРНИЙ КОНТРАКТ ЯК РІЗНОВИД ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО ДОГОВОРУ В НАЦІОНАЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ	71
Свіденко А. О. ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ СПОРТСМЕНІВ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД	74

Міжнародного спортивного арбітражного суду це правило має назву „об’єктивна відповідальність”. Вина спортсмена береться до уваги під час визначення наслідків порушення цього антидопінгового правила.

Достатнім доказом порушення антидопінгового правила відповідно до ст. 2.1 Всесвітнього антидопінгового кодексу є одне з наступного: наявність забороненої речовини, її метаболітів чи маркерів у пробі А спортсмена, якщо спортсмен відмовляється від аналізу проби Б і ця проба не аналізується; або коли проба Б спортсмена аналізується і результат аналізу проби Б підтверджує наявність забороненої речовини, її метаболітів чи маркерів в пробі А спортсмена; або коли пробу Б спортсмена розділено на дві ємності та аналіз другої ємності підтверджує наявність у ній забороненої речовини, її метаболітів чи маркерів, знайдених у першій ємності [3].

У разі встановлення факту вживання спортсменом допінгу до нього згідно з вимогами антидопінгового Кодексу Олімпійського руху та компетентних органів відповідних спортивних організацій застосовуються наступні санкції: попередження, визнання недійсними спортивних результатів, позбавлення спортивних медалей чи призів, виданих у натуральній або грошовій формі, тимчасова або довічна заборона брати участь у спортивних змаганнях. Результат участі спортсменів у командних змаганнях, що розпочалися, анулюється в разі встановлення факту вживання допінгу одним із членів такої команди.

Література:

1. Закон України «Про ратифікацію Антидопінгової Конвенції» : від 15.03.2001 р. // ВВР України. – 2001. – № 19. – Ст. 92.
2. Закон України «Про антидопінговий контроль у спорті» : від 05.04.2001 р. // ВВР України. – 2001. – № 23. – Ст. 112.
3. Всесвітній антидопінговий кодекс - [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.nadc.org.ua/Webroot/uploads/files/5-3_WADA-Code-UA.pdf.

СПОРТИВНЕ ПРАВО ЯК САМОСТІЙНА ГАЛУЗЬ ПРАВА: БУТИ ЧИ НЕ БУТИ?

*Шишка О. Р., к. ю. н., доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
Харківського національного університету внутрішніх справ (м. Харків)*

*Сліпченко С. О., д. ю. н., професор, професор кафедри цивільно-правових дисциплін
Харківського національного університету внутрішніх справ (м. Харків)*

З розвитком суспільних відносин набуває значення відносини у сфері спорту. У зв’язку з цим з метою упорядкування та вироблення належних підходів в стабільності правового регулювання відносин у сфері спорту в науковій літературі набуває все більшого обговорення питання про самостійність такої групи відносин, оскільки їх упорядкування характеризуються своєю специфікою, а саме суб’єктного, об’єктного складу, юридичним режимом правового регулювання.

Підсилює і той факт, що сьогодні у правовій науці досі не виробленні підходи до системи права України. Зокрема, останнім часом набирає все більшого обговорення питання про відомий ще з часів Давнього Риму поділ права на публічне (Jus publicum) і приватне (jus privatum). Хоча єдності та праворозуміння в цьому напрямку поки ще не знайдено. За наявності вже усталених на сьогодні елементів системи права таких як Цивільне право, Адміністративне право, Фінансове право, Трудове право, Екологічне право, Кримінальне право, Цивільне процесуальне право, Кримінально-процесуальне право тощо все більше з’являються спроби до розширення усталеного переліку самостійних галузей права такими як Житлове право, Сімейне право, Право інтелектуальної власності, Господарське право, Корпоративне право, Спортивне право за рахунок виокремлення з цивільних, адміністративних, кримінальних, трудових та інших певної групи відносин за суб’єктивним

складом або об'єктом правовідносин з метою обґрунтування необхідності формування та існування відносно самостійних елементів системи права чи то як галузі права, чи то як комплексної галузі права. Проте, чи не призведе це до змивання меж уже сформованих галузей, підгалузей, інститутів права? Наскільки є виправданий такий підхід? Чи дійсно є така необхідність? Прикладами можуть бути роботи, які обґрунтовують існування в якості самостійних галузей права – військового, космічного, морського, повітряного, інформаційного, медичного, освітнього, транспортного права та ін. Як влучно свого часу зазначав В. К. Райхер, що девальвація поняттям галузь права сталася внаслідок недостатнього розмежування, а іноді, і ототожнення понять «право» і «законодавство». Внаслідок цього, спостерігається поспішні висновки щодо формування «нових» галузей права. У більшості випадків такі «нові» галузі виділяються за критерієм функціональної єдності, а тому включають до себе норми різних традиційних галузей права.

Наразі в науці обґрунтовується позиція про певну самостійність сфери спортивного права та її галузеві спроможність. Так, С. В. Алексєєв вважає, що «Спортивне право – це така, що формується в цей час, спеціалізована комплексна галузь права, яка являє собою пов'язану внутрішньою єдністю систему взаємопов'язаних правових, а також корпоративних норм, якими закріплюються основні принципи, форми і порядок фізкультурно-спортивної діяльності». Схожої позиції дотримуються А. М. Апаров, В. О. Вітушко, В. В. Сараєв та інші. С. О. Медведєв дещо іншої точки зору, але у своїй основі підтримує ідею самостійності спортивного права в системі права. Так, він зазначає, що спортивне право в повній мірі має усі необхідні властивості галузі права і являє собою нову самостійну галузь російської системи права.

Не применшуючи значення зроблених дослідниками висновків та для конкурування зайнятого авторами підходу займемо альтернативну позицію, а саме про хибність твердження, що спортивне право є окремою галуззю права чи комплексною галуззю права.

Ні у кого не викликає сумніву, що право є системою правових норм, що за змістом та напрямком своєї регулятивної дії спрямовані на досягнення мети правового регулювання, тобто на упорядкування певних однорідних груп суспільних відносин. При цьому як зазначає В. С. Нерсесянц однорідні відносини регулюються однопорядковими нормами, а на цій основі норми права всередині системи права групуються в правові інститути і галузі права. При цьому доречно наголосити, що з точки зору правової науки саме галузь права є найбільш об'ємним елементом у системі права, що являє собою певну чітко структуровану за змістом і формою систему правових норм, що регулюють певний вид якісно однорідних відносин.

Важливо сказати, що ключовим у вищенаведених тезах є категорія «система». Система, як зазначає Г. О. Туманов, – це «сукупність елементів відповідним чином упорядкованих, взаємопов'язаних і взаємодіючих, внаслідок чого вони становлять цілісне утворення, що має специфічні системні ознаки». С. А. Саркісян і Л. В. Голованов під системою розуміють «структурно-організаційний комплекс об'єктів, що мають відповідні якості та відповідний набір зв'язків ... це не просто сукупність безлічі одиниць, в якій кожна підкоряється законам причинно-наслідкових зв'язків, а єдність відносин і зв'язків окремих частин, що зумовлюють виконання певної складної функції, яка і можлива лише завдяки структурі з великого числа взаємопов'язаних і взаємодіючих один з одним елементів». При цьому важливим є те, що елементи певної системи не повинні пересікатися між собою. Вони хоча і є автономними, проте в межах однієї системи пов'язані між собою, посідають кожне своє місце (враховуючи їх природу та функціональне призначення) та слугують досягненню спільної мети існування такої системи. Наприклад цивільні відносини не пересікаються з кримінальними, як і навпаки. Тобто, якщо певні відносини посідають місце серед цивільних відносин як якісно однорідної групи відносин, відповідно галузі цивільного права, то застосовуючи закон несуперечності це автоматично виключає можливість таких відносин бути частиною інших відносин іншої галузі права. Виходячи з цього наврядчи можна погодитися про існування в межах системи права комплексних галузей права, оскільки відносини, що складають предмет

такої галузі не утворюють однорідної групи відносин, а відповідно не зумовлює застосування до них однакових засобів правового регулювання (метод), які направлені на забезпечення спеціального юридичного режиму регулювання певної групи суспільних відносин. Єдине що б виправдовувало можливість існування комплексної галузі права, то це змішаний характер відносин, тобто такий, який б поєднував, наприклад як цивільні якості відносин, так і адміністративні, чи відносини іншої поєднаності. Проте, в науці таких випадків поки ще не відомо.

Стосовно комплексних галузей права важливо врахувати цінність наступних тверджень. Так, О. С. Іюффе і М. Д. Шаргородський відзначали, що «для правильного проведення систематики чинного законодавства поняття комплексні галузі є надзвичайно важливим», проте, у той же час, вони категорично заперечували проти включення комплексних галузей в систему права. Ю. К. Толстой свого часу стверджував, що «комплексні галузі права, на відміну від основних ніякого місця в системі права не займають, а їм відводиться лише умовне місце в залежності від цілей систематизації при систематики норм».

Вищенаведене вказує і те, що існування якісної групи відносин у сфері спорту можливе лише за умов, якщо вони не можуть бути віднесені до інших груп, які складають предмет певної галузі права. І то, для того, щоб казати про галузь права необхідно щоб якість та кількість відносин набули критичної маси, що дозволило б структурувати за змістом і формою систему правових норм, які відповідним чином упорядковують такі відносини.

При обґрунтуванні можливості існування спортивного права як галузі права слід враховувати і надбання попередніх вчених. Так, Р. Б. Шишка зазначає, що предмет і метод правового регулювання є критеріями для визначення галузевої приналежності норм права і галузі права взагалі. Ця позиція є традиційною, з якою погоджується багато вчених. Саме ці критерії в 30-х, 50-х і 80-х роках минулого століття дозволили виробити основи галузевої структури права і намітити перспективи її розвитку. Наприклад, Р. Й. Халфіна вказує, що «система права будується на базі наукової абстракції змісту основних видів суспільних відносин (предмет правового регулювання) і визначаються змістом засобів правового регулювання (метод)». При цьому, як свого часу зазначав С. С. Алексєєв галузь права – це підрозділ системи права, який представляє собою сукупність норм права, що має свій предмет і метод (режим) регулювання, особливу функціональну (цільову) спеціалізацію, загальні норми і інститути (загальну частину). Головною функцією галузі є забезпечення спеціального юридичного режиму правового регулювання певної групи суспільних відносин. Безумовно, що це досягається через унікальну систему юридичних фактів, суб'єктного та об'єктного складу, принципів та інших правових засобів, які є характерними для певної галузі права.

Виходячи з цього наврядчи можна погодитися з ідеєю про існування спортивного права як галузі права чи комплексної галузі права. Відносини, що регулюються у сфері спорту є неоднорідними, а відповідно не має єдиного предмета і єдиного методу регулювання цих відносин. Відносини, що мають якості цивільних підпадають під сферу цивільно-правового регулювання, а відповідно спеціальні норми актів спортивного законодавства, які регулюють такі відносини є не чим іншим як частиною системи актів цивільного законодавства. Аналогічно це стосується і відносин, які відповідають ознакам інших. Якщо є проблеми регулювання певних цивільних відносин у сфері спорту, то слід концентруватися саме на механізмі цивільно-правового регулювання та вишукувати шляхи подолання таких проблем в межах галузі цивільного права, а не створювати нову галузь права. З цього приводу слід нагадати принцип Лезо (бритва) Оккама (чи принцип простоти), який лежить в основі всього наукового моделювання і побудови теорій. Такий принцип гласить: «Не слід множити суще без необхідності» (або «Не слід залучати нові сутності без самої крайньої на те необхідності»).

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«СПОРТИВНЕ ПРАВО УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»

(19 жовтня 2018 року)

Відповідальний за випуск *Ткалич М. О.*

Підп. до друку 16.10.2018. Формат 60x90/16.
Папір офсетний. Друк цифровий. Гарнітура Times.
Умовн. друк. арк. 6,7. Тираж 35 прим. Зам. № 239.

Запорізький національний університет
69600, м. Запоріжжя, МСП – 41
вул. Жуковського, 66.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 5229 від 11.10.2016.